

Секція № 3
START-UP -МЕНЕДЖМЕНТ: ТЕОРІЯ ТА ДОСВІД

УДК 330.322:[330.341.1:334.012.61-022.51-022.55]](477)

Ольга Островська

*к. е. н., доцент, доцент кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ostrovska.kneu@gmail.com*

Анастасія Гуцалюк

*«Фінанси, банківська справа та страхування»,
Факультет Фінансів,
hutsaluk@ukr.net*

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСУВАННЯ
СТАРТАПІВ ТА СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ**

**MODERN APPROACHES TO FINANCING
START-UPS AND SMALL BUSINESSES IN UKRAINE**

**СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ФИНАНСИРОВАНИЮ
СТАРТАПОВ И СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ**

Анотація. Досліджено передумови появи нових сучасних підходів до фінансування стартапів і суб'єктів малого бізнесу та проблеми їх запровадження їх в Україні.

Abstract. The preconditions of appearance of new modern approaches to financing of start-ups and subjects of small business and the problems of their implementation in Ukraine are investigated.

Аннотация. Исследованы предпосылки появления новых современных подходов к финансированию стартапов и субъектов малого бизнеса и проблемы их внедрения в Украине.

Розвиток малого та середнього бізнесу є запорукою запровадження продуктивних та ринкових інновацій, створення нових робочих місць, переходу від серійного виробництва до різноманітної, орієнтованої на попит і ринок продуктової пропозиції, спроможної швидко реагувати на зміну ринкових умов, і, у підсумку, -стійкого зростання національної економіки.

Проте слід зазначити, що проблеми з доступом до фінансування не є рівнозначними для підприємств різної «вагової категорії». Існують певні відмінності між фінансуванням інноваційної діяльності для великих та малих і середніх підприємств (МСП). Великі підприємства є більш фінансово спроможні взяти на себе ризики з виконання кількох інноваційних проектів одночасно за повним циклом, починаючи від наукових досліджень, закінчуючи масштабним випуском продукції. При цьому ризики малих і середніх підприємств, пов'язані з фінансуванням інновацій, - вищі, що створює труднощі в доступі до фінансування і спричинює підвищену його вартість. Інноваційні МСП вважаються не спроможними на початкових етапах інноваційної діяльності генерувати грошові потоки, достатні для обслуговування боргу. Як наслідок, виникає проблема високої вартості капіталу, що зумовлює недофінансування інноваційної діяльності у цій групі[1, с.11]

Передумовами появи нових сучасних підходів до фінансування стартапів та суб'єктів малого бізнесу, а також напряму фінансової науки - «громадського фінансування» або «соціальних фінансів», визначимо такі:

- стрімкий розвиток новітніх інформаційно-комунікаційних технологій й діджиталізація економіки;
- пошук нових шляхів для творчої самореалізації та можливостей отримання фінансових вигод від своїх ідей;
- зміна суспільної свідомості та формування нового фінансового ландшафту сучасної цифрової економіки;
- зростаюча небайдужість членів світової спільноти до розв'язання нагальних проблем сьогодення, активна участь у розробці та фінансуванні креативних проєктів, спрямованих на різні цілі, насамперед, соціальні;
- об'єктивна потреба в нових формах фінансування стартапів.

Напрямок «соціальних фінансів» репрезентують різні фінансові інновації. Найбільш поширеними, новими для України, інструментами колективного фінансування й інвестування, науковці й практики визначають краудфандінг і краудінвестінг.

У загальному контексті краудфандінг - це колективне фінансування незначними сумами за допомогою використання можливостей різних новітніх інформаційно-комунікаційних технологій [2, с. 59]. Виокремлюють такі суб'єкти краудфандінгу:

- 1) Інвестори, спонсори, фандери, донори. Їх функцією є надання коштів.
- 2) Пошукувачі, реципієнти капіталу, фаундери. Саме вони є ініціаторами краудфандінгового проєкту.
- 3) Посередники, які поділяються на власників (організаторів) платформи, які отримують плату за надану послугу у вигляді комісійних і також виступають гарантами формування заставного фонду, а також на банки та інших провайдерів платежів, через яких здійснюється перерахунок коштів.

Оскільки краудфандінг передбачає фінансування переважно нових ініціатив, то такі проєкти є ризиковими. При цьому розрізняють види ризиків: низький, середній та високий. Від рівня ризику залежить тип краудфандінгу: з низьким рівнем ризику - орієнтований на отримання пожертв; з середнім - орієнтований на отримання винагороди та отримання позик, з високим рівнем ризику - з орієнтацією на отримання внесків від участі в капіталі.

Набирає обертів, має значний потенціал, стає альтернативою традиційному інвестуванню, такий вид фінансових інновацій, як краудінвестінг. Його виділяють як окремий випадок краудфандінгу, який передбачає інвестування в проєкт коштів, залучених у формі колективного фінансування, з розрахунком на отримання фінансової вигоди інвестором. Відмінні риси краудфандінгу: інвестиції здійснюються невеликими сумами, за спрощеною процедурою та з розрахунку на фінансову вигоду.

Окремі спеціальні краудінвестінгові платформи створюються на базі краудфандінгових платформ, але розрізняють їх цільові функції. Для краудфандінгу - це залучення більш дешевих джерел фінансування різноманітних проєктів. Для - краудінвестінгу - це залучення до інвестування максимальної кількості учасників й акумуляція «розсіяних» фінансових ресурсів домогосподарств.

До крауд-технологій слід віднести також краудсорсінг, що означає залучення до вирішення окремих проблем інноваційної виробничої діяльності широкого невизначеного кола осіб з метою використання їх творчих здібностей, знань і досвіду по типу субпідрядної роботи, на добровільних засадах, на підставі публічної оферти, з застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, без укладання трудового договору. Прикладом краудсорсінгу є Вікіпедія, яка пропонує своїм користувачам самим редагувати статті.

Отже, за результатами проведених досліджень зробимо висновок, що крауд-технології є ефективними інструментами для вирішення завдань бізнесу. Робота виконується фахівцями-аматорами, які витрачають свій вільний час на створення контенту, розв'язання проблем, проведення досліджень і розробок за невелику платню або на добровільних засадах. Мотивами є бажання споживачів безкоштовно або за невелику ціну поділитися своїми ідеями, зацікавленість побачити ці ідеї втіленими. Перевагами даного виду інновацій є доступ до

талановитих кадрів по всьому світу; орієнтація – на конкретний продукт, національна приналежність і професійна кваліфікація значення не мають; отримання необхідних матеріалів, ідей та іншої інформації як результат роботи залученої широкої аудиторії.

Основними перешкодами для впровадження та активного використання нових для нашої країни форм фінансування стартапів та суб'єктів малого бізнесу залишається визначений нами в [3, с.184] брак належного нормативно-правового регулювання. Вирішення питань із законодавчого регулювання є передумовою поширення й розвитку у вітчизняній практиці нових форм фінансування. Подальші наукові дослідження авторів стосуватимуться конкретизації напрямів удосконалення правового забезпечення здійснення нових форм фінансування бізнесу.

Література

1. Зимовець В, Шовкун І. Концептуальні засади та закордонний досвід фінансування інноваційної діяльності: уроки для України. Економіст. 2015. № 1. С. 10 - 14.
2. Васильчук І. Краудфандінг і краудінвестинг як фінансові інновації. Ринок цінних паперів України. 2013. № 11-12. С. 59–67.
3. Островська О. А. Нові форми фінансування бізнесу в Україні. Фінанси, облік і аудит : Зб.наук.праць. 2017. Вип. 1 (29). С. 174–187.

Ірина Волобоєва

*к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
irinavoloboeva110480@gmail.com*

Наталія Данилевич

*к.т.н., доцент кафедри економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
iljusha@ukr.net*

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ СТАРТАПІВ В СУЧАСНІЙ ЕКОСИСТЕМІ

LIFE CYCLE OF STARTUPS IN THE MODERN ECOSYSTEM

ЖИЗНЕННЫЙ ЦИКЛ СТАРТАПОВ В СОВРЕМЕННОЙ ЭКОСИСТЕМЕ

Анотація. Досліджено та надано характеристики фазам життєвого циклу стартапів в сучасній екосистемі.
Abstract. The characteristics of the phases of the lifecycle of start-ups in the modern ecosystem are studied and given.

Аннотация. Исследованы и предоставлены характеристики фазам жизненного цикла стартапов в современной экосистеме.

В умовах сучасного кризового стану економіки стартапи у світі створюються не так активно ніж у минулих роках, а частка залучених професіоналів в них скорочується. Справа в тому, що з розвитком наукового прогресу та ускладненням дослідницьких завдань навантаження та відповідальність на засновників стартапів зростає. Бізнесменам доводиться мати більший досвід, виконувати більше функцій, а зиски – не такі великі. Завдяки поділу праці великі розвинені компанії ефективно справляються з різними складнощами. Це призводить до звуження сфери відповідальності найманих працівників та надає змогу делегувати завдання та не вирішувати адміністративні питання.

Не сприяє привабливості розвитку стартапів, те що успішні стартапи - «єдинороги» зустрічаються більш рідко. Одночасно з'явилися компанії, що пропонують товари і послуги,